

oa

Personeelsmagazine voor de Onderwijsgroep Amersfoort
NUMMER 26 | APRIL 2015

JvO wint debatwedstrijd

Internationalisering

Professionaliseringonderzoek

Ontwikkelingsperspectiefplan

MINI-
CURSUS OPEN
VRAGEN
STELLEN

Loopbaanoriëntatie begint buiten de klas

06 ERVAREN & REFLECTEREN

08 MINICURSUS OPEN VRAGEN STELLEN

09 SPRONG IN BEELD

11 JVO WINT DEBATWEDSTRIJD

12 INTERNATIONALISERING

18 ONTWIKKELINGSPERSPECTIEFPLAN (OPP)

‘Een mooie aanzet tot een nog veelomvattender plan.’ Zo beziet rector Elly Loman de resultaten van een groot onderzoek waaruit blijkt dat vernieuwende PLEION-scholen, waaronder het Vathorst College, op zelfsturende vaardigheden duidelijk vooruitgang boeken met hun leerlingen. ‘We starten nu met externe partners een nieuw onderzoek naar de professionalisering van docenten.’ [pagina 15](#)

ONDERWIJSGROEP AMERSFOORT BESTAAT UIT: Amersfoortse Berg - mavo, havo, vwo; 't Atrium - tweetalig vwo, atheneum, havo, vmbo-t, sportklassen havo/ vwo; Johan van Oldenbarnevelt - gymnasium; Mulock Houwer – cluster 4-onderwijs so/vso, arbeidstraining (locaties Mulock 2000, 't Gooi, De Rietschans, Fornhese, De Tinne, Lageweg, ATC); De Sprong – cluster 4-onderwijs vso en onderwijs in jeugdzorgplusinstellingen (locaties Eikenstein, Maarsbergen, De Lindenhorst); Trivium College – locatie Mondriaan vmbo met leerwegondersteuning, locatie Praktijkonderwijs, locatie Trias vmbo; Vathorst College – eigentijds onderwijs vmbo-t, havo, vwo

16 De locatiedirecteur

20 De uitdaging

Colofon:
Dit tijdschrift is een uitgave van Tekstproducties Annemieke Uittenbroek in opdracht van de voorzitter van het college van bestuur van de Onderwijsgroep Amersfoort. Reacties zijn welkom op e-mailadres: info@onderwijsgroepamersfoort.nl

Hoofdredactie: Annemieke Uittenbroek
Tekst: Annemieke Uittenbroek, Conny van den Bor
Eindredactie: Titia Ram
Ontwerp, vormgeving en fotografie: Janita Sassen bno, Amersfoort
Druk: Modderkolk grafische projecten, Ede
Oplage: 800 exemplaren
Het papier van de OA heeft het FSC-keurmerk en is afkomstig uit verantwoord beheerde bossen.

Het aantal aanmeldingen op de mavo-afdeling van De Amersfoortse Berg loopt sinds een paar jaar terug. Besloten is om deze mavo-afdeling af te bouwen en met ingang van het komende schooljaar op het Trivium College een aparte mavo-afdeling te starten. Die is daar een welkome aanvulling op het huidige aanbod. Hans van Dongen: ‘We gaan mavo-onderwijs op maat aanbieden aan leerlingen met of zonder LWOO-indicatie. Passend Onderwijs dus!’

Mavo-leerlingen vergen een andere expertise van docenten dan leerlingen op de havo en het vwo,' vertelt Hans van Dongen, oud-conrector van De Amersfoortse Berg en nu afdelingsleider mavo op het Trivium College. 'Wanneer docenten ook moeten focussen op havo- en vwo-leerlingen, krijgen mavo-leerlingen, die een andere aanpak nodig hebben, niet altijd wat ze nodig hebben. Ze hebben meer behoefte aan afwisseling, aan een minder cognitief aanbod en aan meer ondersteuning en individuele begeleiding. We hebben met de mavo op De Amersfoortse Berg altijd prima resultaten behaald, maar een aparte school voor mavo-leerlingen biedt meer mogelijkheden om leerlingen nog beter te begeleiden.'

De nieuwe mavo-afdeling moet met de knowhow van De Amersfoortse Berg op het gebied van mavo-onderwijs en de expertise van het Trivium op het gebied van intensieve leerlingbegeleiding helemaal opnieuw opgebouwd worden. De nieuwe mavo komt in het schoolgebouw van het Trivium College, locatie Mondriaan, waar al jaren leerwegondersteunend onderwijs (LWOO) verzorgd wordt. Dat kenmerkt zich door de intensieve begeleiding van de huidige leerlingpopulatie, die vmbo-

Amersfoortse Berg wordt weer lyceum

Ferry Brokers, rector: 'In 1952 is De Amersfoortse Berg begonnen als lyceum en in de jaren zeventig kwam daar een mavo-afdeling bij. Het mavo-onderwijs is prima op De Amersfoortse Berg, maar het is wel een heel andere tak van sport dan havo- en vwo-onderwijs. Op meerdere fronten hebben we met ontwikkelingen te maken. Enerzijds lopen de aanmeldingen van de mavo terug en anderzijds komt de focus bij havo- en vwo-onderwijs meer te liggen op de toelatingseisen voor de hogescholen en universiteiten. Die worden strenger; leerlingen moeten een cv maken en doorlopen een selectieprocedure voordat ze terechtkunnen op het vervolgonderwijs. We gaan ons focussen op het aanbieden van verrijkingsprogramma's, zodat leerlingen meer kans maken om toegelaten te worden. We hebben al een bètaprogramma, waarin we leerlingen opleiden tot jonge onderzoekers. Dat doen we samen met de Universiteit van Utrecht. Op het gebied van kunst en talen doen we ook al veel, maar dat is nog niet in een officiële vorm gegoten. Zo werken leerlingen een jaar lang na schooltijd aan een musical van hoogstaand niveau. Ons aanbod op dit gebied willen we explicieter gaan omschrijven en structureren in de vorm van keuzeprogramma's. Voor de kunstvakken en de talen willen we nieuwe lessentabellen gaan ontwikkelen, waarin leerlingen kunnen excelleren. We hopen in het schooljaar 2016-2017 met het nieuwe aanbod te kunnen starten.'

basis, -kader of -tl doet. Nu wordt deze locatie een aparte mavo, voor leerlingen met of zonder LWOO-indicatie. 'Dat noemen we nog eens Passend Onderwijs,' vertelt Hans van Dongen. 'Er zijn in Amersfoort al elf mavo's, dus we moeten ons onderscheiden.'

Huiswerkvrij

De leerlingbegeleiding die het Trivium College biedt, vormt het uitgangspunt voor het opzetten van de nieuwe

onderwijscontouren. Dit onderwijs kenmerkt zich door: de begeleidingsstructuur waarin veel ruimte is voor individuele coaching; een belangrijke rol voor de mentor; trainingen op maat voor bijvoorbeeld faalangst of dyslexie. 'Van al deze expertise maken we gebruik. Daarnaast voeren we een aantal nieuwe dingen in. Eén daarvan is een flexibel lesrooster.' Hans legt uit: 'We willen nadrukkelijk rekening houden met de vakken waar leerlingen moeite mee hebben. Zij kunnen elke week samen met hun mentor kijken aan welke vakken ze extra aandacht gaan besteden. Daarvoor krijgen ze ruimte in een keuze-uur.' Ook bijzonder is dat het eerste jaar huiswerkvrij is. 'Veel leerlingen struikelen in het eerste jaar over het huiswerk. In het nieuwe concept maken leerlingen hun huiswerk op school, met docenten in de buurt die hen kunnen helpen met moeilijke opdrachten. Ook leren de leerlingen plannen en hun huiswerk indelen.'

iPad-onderwijs

In het tweede deel van het nieuwe schooljaar starten de mavo-klassen met iPad-onderwijs. 'We beginnen daar niet direct mee, omdat we willen dat de rol van de docent centraal blijft staan,' vertelt Hans. 'Het eerste halfjaar staan we stil bij de kracht en de kwaliteiten van de docenten. Zij zijn de spil in de les, niet het iPad-lesmateriaal. Als een

'We moeten ons onderscheiden, want er zijn al elf mavo's in Amersfoort'

docent een goede verhalenverteller is, moet die kwaliteit in zijn of haar les gewaarborgd blijven. Een belangrijk voordeel van het werken met een iPad is dat het een prachtig instrument is om de vorderingen van leerlingen mee te kunnen monitoren. Ook kun je het lesmateriaal aantrekkelijk maken met animaties en filmpjes. Daarnaast wordt het onderwijs adaptief: de software signaleert of een leerling meer of minder oefeningen over bepaalde lesstof nodig heeft.' Bij het invoeringstraject van de iPads wordt de school begeleid door het bedrijf Pitwise en door het bureau Kennisnet van de VO-raad.

Extra aandacht

Hans van Dongen is trots op het feit dat Mavo Trivium College echt vormgeeft aan gepersonaliseerd onderwijs. 'Dat doen we niet alleen met het flexibele rooster en de iPad, maar ook met het invoeren van POP-gesprekken: Persoonlijk Ontwikkelplan-gesprekken. Op het Trivium College zijn die heel gewoon, en die gaan we overnemen. Leerlingen bespreken per periode met hun mentor hoe het met hun ontwikkeling gaat. De intensieve begeleiding van de mentor vormt de spil in het nieuwe mavo-onderwijs. Of dat nu gaat om een leerling met of zonder LWOO-indicatie. Extra aandacht is voor iedere leerling goed, ook voor jongeren die lekker in hun vel zitten.' •

Naam: Tom Eymann
Functie: teamlid debatteam, leerlinglid GMR-VO
School: Johan van Oldenbarnevelt

Tom Eymann is sinds het najaar van 2014 aangetreden als leerlinglid van de GMR-VO. 'Ik raakte al vroeg geïnteresseerd in politiek omdat ik altijd het nieuws keek met mijn ouders. Ook bestuurszaken en alles wat daarbij komt kijken vind ik machtig interessant. Ik zie mijn deelname aan de GMR als een buitenkans om hier meer over te leren.'

Hoe zie je je rol als GMR-lid?

'Het allerbelangrijkste wat ik bij te dragen heb, is natuurlijk mijn mening vanuit mijn perspectief als leerling. Veel gesprekken zullen bestuurders over het algemeen niet hebben met leerlingen. Ik zie het dan ook als mijn taak om de kloof te overbruggen tussen het bestuur en leerlingen. Natuurlijk heb ik niet overal net zo veel verstand van als de andere GMR-leden. Ik oordeel naar eigen kunnen, maar mijn inbreng wordt altijd gewaardeerd en in overweging genomen. In het begin werd ik overspoeld met busladingen afkortingen. Ook werd mij duidelijk dat onderwijs zo veel meer omvat dan alleen maar de scholen en de onderwijstypen die er zijn. Er moet over zo veel zaken nagedacht worden en er moeten belangrijke besluiten genomen worden. Ik vind het prachtig om daar op deze manier mee in aanraking te komen. En dat ik dan ook nog mag meepraten vind ik geweldig! Het verbreedt mijn horizon enorm en dat komt goed van pas, want ik overweeg om bestuurskunde te gaan studeren.'

Waar zijn jullie momenteel druk mee?

'Toen ik begon in de GMR kwam ik gelijk in een hectische tijd terecht. Vanuit het Veranderproces (VISO) dat gaande is binnen het speciaal onderwijs werden ons elf plannen voorgelegd waarover ons advies gevraagd werd. De plannen voor het (VISO) hebben namelijk ook invloed op het voortgezet onderwijs. We hebben de plannen grondig bekeken en er aanvullende vragen over gesteld. Dit proces is momenteel in volle gang. Ik wist niet dat de Onderwijsgroep Amersfoort zo'n grote afdeling Speciaal Onderwijs had.' •

Verschuiven en verhuizen

- Mavo-leerlingen van De Amersfoortse Berg maken hun opleiding af op hun eigen school. Eerstjaars die zich aanmelden starten op Mavo Trivium College. Mavo-leerlingen die nu op locatie Mondriaan zitten, blijven in het voor hen bekende gebouw. De leerlingen van Mondriaan die de basis- of kaderberoepsgerichte leerweg doen, vervolgen hun opleiding op Trivium College, locatie Trias (die vanaf 1 augustus Vmbo Trivium College gaat heten).
- De mavo-docenten van De Amersfoortse Berg blijven vooralsnog op hun eigen locatie werken. De docenten die nu al op het Trivium College lesgeven, blijven daar werken. Op basis van de hoeveelheid aanmeldingen komt daar wellicht in de toekomst verandering in.
- Met de komst van de eerste- en tweedejaarsleerlingen van de basis- en kaderberoepsgerichte leerwegen hoopt het Trivium College ook op de locatie Trias in zowel onderbouw als bovenbouw een evenwichtig leerlingenaantal te realiseren. Nu zitten er meer leerlingen in de bovenbouw dan in de onderbouw.
- Vanaf 1 augustus 2015 heet Trivium College, locatie Mondriaan: Mavo Trivium College. Trivium College, locatie Trias wordt Vmbo Trivium College. Het Trivium College heeft ook een locatie voor Praktijkonderwijs, aan de Wiekslag in Amersfoort. Deze locatie krijgt de naam Praktijkonderwijs Trivium College.

LOB: ervaren en reflecteren

Loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB) wordt steeds belangrijker nu het ministerie van Onderwijs leerlingen nog maar drie jaar geeft om een mbo-opleiding af te ronden. Goed kiezen wordt dus nog belangrijker voor de vmbo-leerlingen van Trivium College, locatie Trias. 'Het opdoen van verschillende ervaringen en daarop reflecteren is de basis van ons LOB-programma,' leggen Mirjam Gonzalez en Marc van Nunen uit.

Nadenken over je toekomstige beroep valt niet mee als je in de puberteit zit. Pubers overzien het gevolg van hun keuzes nog niet en daarom moeten ze veel ervaringen opdoen om een keuze te kunnen maken die bij ze past. Marc van Nunen legt in zijn begeleiding van de eerste- en tweedejaarsleerlingen nog niet zo veel druk op het kiezen van de juiste richting. Op locatie Trias kunnen leerlingen kiezen uit Handel & Administratie, ICT en SDV (Sport Dienstverlening & Veiligheid). Marc: 'Ik stimuleer leerlingen in eerste instantie toe te werken naar het hoogst haalbare niveau. Ze zitten namelijk niet vast aan de richting die ze hier kiezen, want in het mbo kunnen ze nog alle kanten op.'

In het eerste leerjaar wordt er met de lesmethode Dromen al wel een start gemaakt met LOB, en in het tweede leerjaar wordt verdergegaan met methode Tumult. 'Het is een goede methode,' vindt Marc van Nunen. 'Leerlingen kunnen zelfstandig aan de slag om uit te zoeken wat hun interesse heeft. Verder bespreek ik tijdens die lessen ook veel beroepen. Wanneer een leerling al duidelijke ideeën heeft over een richting, ga ik met deze leerling apart zitten. We gaan onderzoeken wat de leerling nodig heeft om daar te komen. Welke stappen moet je zetten? Moet je dan de basis- of kaderberoepsgerichte leerweg hebben? En wat kun je ermee verdienen?'

Doe-dagen

'Naast de LOB-lessen doen leerlingen in het tweede leerjaar mee aan praktische sector-oriëntatie (PSO),' legt Mirjam uit. 'Leerlingen van de locaties Trias en Mondriaan krijgen van november tot februari les van de praktijkdocenten van Handel & Administratie, ICT of SDV. Leerlingen bespreken

Naam: Mirjam Gonzalez
Functie: decaan, docent ICT, Handel & Administratie, SDV, loopbaancoach
School: Trivium College, locatie Trias (toekomstig vmbo)
E-mail: m.gonzalez@triviumcollege.nl

Naam: Marc van Nunen
Functie: docent beeldende vorming (leerjaar 1 en 2), loopbaancoach
School: Trivium College, locatie Trias
E-mail: m.vannunen@triviumcollege.nl

MET DANK AAN: TELEPHONE POINT, LANGESTRAAT 123, AMERSFOORT

Bijzonder hoogleraar 'Leeromgeving en Leerloopbanen in het (v)mbo' Marinka Kuijpers initieerde een omvangrijk professionaliseringstraject waarbij docenten met name loopbaangesprekstechnieken verwerven die nodig zijn om leerlingen beter te kunnen begeleiden. Op het Trivium College, locatie Trias hebben Mirjam Gonzalez, Arna Schouten, Marc van Nunen en Nasr El Atrouss deze opleiding tot loopbaancoach gevolgd. Zij zijn beschikbaar voor collega's die vragen hebben over LOB-vraagstukken (loopbaanoriëntatie en begeleiding), of die ondersteuning willen bij het voeren van LOB-gesprekken. Daarnaast hebben zij als taak deze nieuwe werkwijze in de school te implementeren.

'We willen dat leerlingen zo veel mogelijk ervaringen opdoen waarop ze kunnen reflecteren'

de ervaringen die ze opdoen met hun mentor en vervolgens geven ze een presentatie aan hun ouders over de voortgang van hun leerproces. Het is belangrijk om ouders op deze manier bij het keuzeproces te betrekken, want bij onze groep leerlingen is het niet vanzelfsprekend dat er thuis over dit onderwerp gesproken wordt.' In het tweede leerjaar doen leerlingen ook mee aan de Dag van de Techniek. En de derdejaars krijgen een voorlichtingsdag van het mbo. 'Ze mogen uit 25 mbo-opleidingen, twee opleidingen kiezen waarover ze meer willen weten. Daarnaast zijn er vijf of zes keer per jaar Doe-dagen waarop leerlingen het mbo bezoeken en ze een middag opdrachten maken. Leerlingen kunnen er punten mee verzamelen, want we hebben hiervoor een PTA: Programma voor Toetsing en Afsluiting.'

Stage

Ook worden binnen de school verschillende LOB-activiteiten georganiseerd. Mirjam: 'We houden op school een meet-and-greet met allerlei beroepsbeoefenaars van buiten. Leerlingen mogen twee professionals uitkiezen die ze gaan interviewen. Ook dit komt weer terug in de presentatie die leerlingen voor hun ouders en mentor houden.' In het vierde jaar lopen leerlingen twee weken stage. Die stagen en uiteraard alle ervaringen die leerlingen opdoen zijn uitstekende ingangen voor gesprekken met kinderen. Mirjam en Marc hebben in hun LOB-coachingsopleiding geleerd hoe zij hierover gesprekken met hun leerlingen kunnen voeren die optimaal bijdragen aan het keuzeproces. Mirjam: 'Tijdens een gesprek vraag ik wat leerlingen leuk en minder leuk vonden. Hoe ze het ervaren hebben en welke gevoelens ze daarbij kregen. Vervolgens is het belangrijk om te vragen wat een leerling met deze ervaring kan.' Mirjam ziet leerlingen anders terugkomen na hun stage. 'Ze leren daar wijze lessen. Zo hadden we een jongen die ervan droomde om op een binnenvaartschip te werken. Hij regelde een stage op zo'n schip, maar kwam er ontnuchterd vandaan. Het stonk er dag en nacht naar diesel. Hij had nooit rust en kon niet

Mini-cursus open vragen stellen:

1. De ervaring: Waar was je trots op? Wat heeft indruk op je gemaakt? Wanneer voelde je je rot?
2. Kwaliteiten: Wat deed je heel goed? In welke andere situatie deed je dit ook heel goed? Ben je hier altijd al goed in geweest? Hoe noem je deze kwaliteit?
3. Motieven: Wat maakte deze ervaring bijzonder? Wat raakte jou? Hoe herken je dat in andere situaties? Wat zegt het over wat jij belangrijk vindt?
4. Werk: Hoe ziet het werk/je opleiding eruit? Wat moet je doen/willen/kunnen? Welke werkzaamheden passen bij je?
5. Loopbaansturing: Wat wil je onderzoeken over jezelf/je werk? Wat wil je uitproberen, leren, bewijzen? Welke ervaring is daarvoor nodig binnen of buiten school? Hoe kun je dit organiseren?
6. Netwerken: Wie heb je nodig voor je onderzoek over jezelf of het werk dat bij je past? Hoe ziet je netwerk eruit? Hoe ga je contact leggen?
7. Keuze: Wat is de vervolgstap die je gaat maken om je doel te bereiken? Wat heb je nodig om tot een goede sector- of opleidingskeuze te komen?

Bron: Marinka Kuijpers, bijzonder hoogleraar 'Leeromgeving en leerloopbanen in het voorbereidend- en middelbaar beroepsonderwijs'. Kijk voor meer informatie op www.leerloopbanen.nl

van boord om even een boodschap te doen. Dat was een leerzame ervaring die bijdraagt aan het keuzeproces.'

Open vragen

Om leerlingen optimaal te laten profiteren van hun ervaringen is het dus belangrijk om goed te reflecteren. De loopbaancoaches leren tijdens de cursus om reflectiegesprekken te voeren volgens een bepaalde methode: (1) terugkijken op een ervaring, (2) reflecteren in een gesprek, (3) vooruitkijken naar je keuze en (4) activeren: wat is nodig om die keuze vorm te geven? 'Open vragen stellen is het belangrijkste van het voeren van deze coachingsgesprekken met leerlingen,' vertelt Marc. 'En dat is nog niet zo makkelijk als het lijkt. Tijdens de cursus hebben we veel rollenspellen gedaan en daarin zag ik hoe het niet moest; docenten stelden een vraag en gaven vervolgens zelf een antwoord. Maar toen ik zelf aan de beurt was, ontdekte ik dat ik precies hetzelfde deed. Het is op de een of andere manier onze aard als docenten om leerlingen te willen helpen. Voor mij voelde het heel onnatuurlijk om die manier van doen overboord te gooien.' 'Heel herkenbaar,' vindt Mirjam. 'Soms zit ik met een leerling in gesprek en dan blijft het heel lang stil als ik iets vraag. De drang om dan zelf iets te zeggen is groot. Maar als je open vragen stelt en de leerling de kans geeft, komt er écht wel een antwoord.' •

DE SPRONG MAARSBERGEN

Op de Sprong in Maarsbergen volgen leerlingen met gedrags- en/of psychiatrische problematiek arbeidsmarktgerichte leerweg (AGL), theoretisch gerichte leerweg (TGL) of de entreeopleiding. De school ligt op het terrein van jeugdhulpverlening Intermetzo.

De Onderwijsgroep Amersfoort heeft 17 schoolgebouwen, waar verschillende vormen van onderwijs gegeven worden. In School in Beeld nemen we een kijkje in een van de scholen. Ben je trots op jouw school? Meld je aan voor deze rubriek via info@onderwijsgroepamersfoort.nl

MBO-KLAS GEOPEND

Op woensdag 11 maart heeft Kobus de Boer een nieuw klaslokaal bij ATC Match geopend. Het lokaal is bedoeld voor leerlingen van MBO Amersfoort die dreigen uit te vallen. In deze klas krijgen zij extra aandacht en begeleiding om hun AKA-diploma te halen. De jongeren gaan twee dagen naar school en lopen stage in de werkplaats van het ATC of bij een extern bedrijf. Vorig jaar begon het als een pilot met zes leerlingen. Inmiddels zijn er twintig leerlingen.

KAPOTTE FIETS OF BLINKENDE AUTO?

Heb je een lekke band, losse spaken of een ander defect aan je fiets? De leerlingen die het vak fietstechniek volgen op het praktijkonderwijs van het Trivium College maken het graag weer voor je in orde. Bij het vak car care op het praktijkonderwijs maken leerlingen auto's van binnen én van buiten blinkend schoon. Je kunt er ook terecht voor klein onderhoud aan banden (controleren bandenspanning en wisselen van (winter)banden) en het bijvullen van koel-, remvloeistof of olie. De lessen car care zijn op woensdagochtend.

Het praktijkonderwijs is gevestigd aan de Wiekslag 50 in Amersfoort. Bel voor meer informatie en het maken van een afspraak voor een fietsreparatie of een reinigingsbeurt van je auto naar 033 - 47 22 165.

25% KORTING OP TUINMEUBELS

De leerlingen van ATC Amersfoort (arbeidstrainingcentrum) maken de mooiste tuinmeubels van steigerhout. Je kunt zelf een ontwerp aanleveren of kiezen uit het standaardassortiment. Personeelsleden krijgen 25% korting! Kijk voor een paar voorbeelden op www.atcamersfoort.nl, bel of mail Werner Teerink: 033 - 254 29 99, w.teerink@atcamersfoort.nl

Ah, App-tips!

- **iBooks** - Miljoenen boeken, óók Nederlandstalig, en met een beetje geluk nog gratis ook. Er zijn klassiekers (Multatuli, Couperus) te vinden, maar ook nieuwe uitgaven en jeugdboeken.
- **Onze Taal** - Was het nou -d of -dt, waar moet dat aanhalingsteken en is het hun of hen? Het Genootschap Onze Taal geeft waardevolle taaladviezen en taalnieuws.
- **ADHD Hulp** - voor ADHD-ers van 12 jaar en ouder. Organiseer je dagelijkse leven door taken aan te maken en deze in te delen in verschillende categorieën. Je kunt spraakberichten, foto's en reminders toevoegen en naar een vooraf vastgesteld doel toewerken.

Johan van Oldenbarnevelt wint provinciale DEBATWEDSTRIJD

Voor het tweede achtereenvolgende jaar heeft het debatteam van het gymnasium de provinciale debatkampioenschappen gewonnen die Het Lagerhuis van de VARA in het Utrechts Provinciehuis heeft georganiseerd. In de halve finale versloeg het 't Atrium. Docent maatschappijleer Daphne van Meurs is trots op haar team. 'Op naar de landelijke debatwedstrijd!'

Op het Johan van Oldenbarnevelt gymnasium heerst een serieuze debatcultuur,' vertelt Daphne van Meurs, die helemaal weg is van Het Lagerhuis. 'Ik ben gek op debatteren. Elk jaar vormen we een debatteam van vijfde- en zesdeklassers, en daar is veel interesse voor. Het afgelopen jaar hebben dertig leerlingen zich aangemeld en met serieuze voorrondes zijn we tot een team van tien leerlingen gekomen.' Tom Eymann is een van die leerlingen. 'Ik heb altijd graag gediscussieerd over actuele zaken en dat dat kan in de vorm van debatwedstrijden vind ik erg leuk!' Daphne vult aan: 'Voor leerlingen is het als ze zich aanmelden bij een universiteit of hogeschool een mooie ervaring om op hun cv te vermelden.'

Argumenten

Een keer per week komt het team na het achtste uur samen om te oefenen. Daphne en haar collega Tomas Meijs begeleiden de groep. Debatteamlid

Tom: 'We bespreken stellingen en verzamelen argumenten die we gaan gebruiken in ons debat. Vervolgens oefenen we, en met de tips van onze docenten gaan we de uitwerking van onze argumenten verder perfectioneren.' Het team heeft ook een boekje gemaakt, met daarin alle argumenten die het voor en tegen de stellingen heeft. Het debat vond plaats in het gebouw van Provinciale Staten. Een leerzame aangelegenheid voor de leerlingen, die gelijk de kans kregen om na te denken over provinciale politiek. Een van de finalestellingen was: 'Om een evenwichtige leeftijdsverdeling in de Provinciale Staten te krijgen moeten partijen verplicht worden een quotum aan jongeren op hun lijst te zetten'. Naast het debat over deze stelling was er een 1-op-1 debat over het al dan niet verplicht stellen van een flirtcursus voor mannen, en van elk team hield een leerling een pakkende speech. Het gymnasium won twee van de drie onderdelen omdat de jury dat team

het overtuigendst vond. Als prijs nam het een grote beker in ontvangst en in het voorjaar gaat het strijden om de landelijke titel.

Daphne denkt dat haar debatteam gewonnen heeft omdat het een ontzettend enthousiast team is. 'Van de jury kregen de teamleden terug dat ze goed luisteren en dan echt ingaan op wat er gezegd wordt, terwijl sommigen denken dat debatteren is "wie het hardst kan schreeuwen".' De samenwerking in het team vindt Daphne bewonderenswaardig. 'Het is niet ieder voor zich, maar de leerlingen kijken echt naar elkaar en checken op subtiële wijze wie welk argument op welk moment gaat brengen.' Tom vult aan: 'Ik denk dat we gewonnen hebben omdat we allemaal konden doen waar we goed in zijn. Een goed debat is niet alleen een hele reeks sterke argumenten op tafel leggen. Je moet ze als groep ook aan elkaar lijmen, zodat het een verhaal wordt. We zijn daar als team sterk in omdat we elkaar aanvoelen en op elkaar vertrouwen.'

Rollen

Het team gaat zich nu voorbereiden op de landelijke verkiezingen in maart en april. 'Ons doel is natuurlijk om Nederlands kampioen te worden,' vertelt Daphne van Meurs. 'We hebben een debatcoach die ons een keer les komt geven. Hij let goed op de verschillende rollen in de groep. Zo zit er als het goed is in elk team een grapjas, iemand die emotionele argumenten aanvoert en bijvoorbeeld iemand zoals Tom, die goed is in het brengen van zakelijke argumenten. Verder pluizen we de stellingen tot in de puntjes uit. Ik laat het team feiten verzamelen waar we onze tegenstanders mee kunnen overrulen. Want wij willen allemaal die hoofdprijs winnen: een reis naar Amerika en een bezoek aan de VN.' •

Een samenvatting van het winnende debat terugkijken? Dat kan op www.rtvutrecht.nl. Op weg naar het Lagerhuis.

Naam: Bianca van der Heijden
Functie: coördinator internationalisering
School: 't Atrium
E-mail: b.vander.heijden@t-atrrium.nl

Internationalisering op 't Atrium en De Amersfoortse Berg

Naam: Henk van den Bos
Functie: conrector/coördinator internationalisering
School: Amersfoortse Berg
E-mail: h.vandenbos@amersfoortseberg.nl

verantwoorden aan de Nederlandse tak van het Europees Platform, maar we denken op deze manier een zinvolle invulling te geven aan de nieuwe eisen.'

Extra taalinspanning

Op De Amersfoortse Berg wordt anders met internationalisering omgegaan. Er worden dit jaar acht reizen aangeboden, waarvan er vier een uitwisseling betreffen: naar Rome, Frankrijk, Barcelona en Zweden. Nieuw is dat deze reizen om voor subsidiëring in aanmerking te komen een onderwijskundige invulling moeten hebben die aan internationalisering gerelateerd is. De school heeft voor de optie gekozen dat leerlingen die op reis gaan een extra taalinspanning leveren. Henk van den Bos: 'Wij zijn al jaren een Anglia-school*, dus dat komt goed uit. We hebben voor dit jaar in de subsidieverantwoording vastgelegd dat we ons inspannen om leerlingen bij Anglia te betrekken. Dit jaar hebben we een verdubbeling van het aantal leerlingen dat een Anglia-certificaat wil halen, dus we gaan de goede kant op.' Er wordt bovendien voor volgend jaar een vergelijkbaar certificeringsproject voor de Franse taal ("Delf scolaire") op de rol gezet. Begin maart vertrokken er al 175 leerlingen van De Amersfoortse Berg naar het buitenland; later in dit schooljaar krijgen zij op hun beurt de 85 leerlingen uit het buitenland op bezoek in Amersfoort. Wat Henk van den Bos betreft worden alle internationaliseringsreizen die de Amersfoortse Berg aanbiedt uitwisselingsreizen. Want wat de eisen om voor een subsidie in aanmerking te komen in de toekomst ook mogen worden: beide coördinatoren zijn het erover eens dat met name de uitwisselingsreizen onvergetelijk zijn voor leerlingen. Bianca van der Heijden vindt de internationalisering van wezenlijk belang: 'Geen leerling zou die mogen missen.' Henk van den Bos beaamt dat: 'Dit zijn de ervaringen die leerlingen zich nog lang na hun middelbare schooltijd zullen herinneren!' •

*Anglia Network Europe is een netwerk van scholen dat samenwerkt om het onderwijs in de Engelse taal te verbeteren. Het neemt internationaal gecertificeerde examens af.

'GEEN LEERLING MAG DEZE ERVARING MISSEN'

De eisen om in aanmerking te komen voor een subsidie van het Europees Platform zijn aangescherpt. Toch zijn de coördinatoren internationalisering van De Amersfoortse Berg en 't Atrium tevreden over de invulling van de komende internationaliseringsweek. 'Aan de reizen moet wel een duidelijke onderwijskundige invulling gegeven worden.'

Om de internationaliseringsweek te kunnen bekostigen, maken veel scholen gebruik van subsidies van het Europees Platform. De onlangs aangescherpte eisen om in aanmerking te komen voor een subsidie zijn verpakt in tien verschillende thema's. De scholen die afgelopen jaar hebben aangeklopt bij het Europees Platform mochten zelf kiezen met welke van die thema's ze het beste uit de voeten kunnen. Bianca van der Heijden, coördinator internationalisering van 't Atrium: 'Wij werken al vijftientig jaar samen met dezelfde scholen in het buitenland. Deze samenwerkingsverbanden hebben we ooit zelf opgezet en ze werken nog steeds geweldig. We werken met twee scholen uit Portugal, en in Duitsland, Ierland, Groot-Brittannië, België, Noorwegen, Tsjechië, Frankrijk en Italië elk met één.'

Stagedag

'In goed overleg met al die landen was voor ons al snel duidelijk dat het thema "ondernemen" voor ons de meeste

kansen biedt,' vertelt Bianca. 'Onze leerlingen kregen van 7 tot en met 14 februari zo'n 140 buitenlandse leerlingen over de vloer. Voor alle "buitenlanders" is een individuele stageplek voor één dag gevonden bij bedrijven die de economische kracht van Nederland vertegenwoordigen. Denk aan waterschappen, energiebedrijven, tuinbouwbedrijven. De leerlingen maken allemaal een verslag van hun stage en beantwoorden vragen als "hoe is de onderneming opgezet; wat betekent het door hen bezochte bedrijf voor Nederland; wat is de positie van de onderneming binnen Europa?". Vervolgens gaan de leerlingen van 't Atrium zelf in de week van 17 tot en met 25 april in het buitenland aan de slag met "ondernemen". Dit thema blijft de komende drie jaar ongewijzigd. Bianca legt uit dat 't Atrium zo'n 50.000 euro subsidie gekregen heeft voor die drie jaar. 'Daar worden de kosten van de docenten die meewerken en het leerlingenprogramma van betaald. De ouders betalen de reis. Uiteraard moeten we ons programma achteraf nog

Wie werken er op het Bestuursbureau?

Personeels- en salarisadministratie

Naam: Rineke Scheepmaaker
Functie: Medewerker salaris- en personeelsadministratie
E-mail: rinekescheepmaaker@onderwijsgroepamersfoort.nl

Naam: Ilone van den Berg
Functie: Medewerker salaris- en personeelsadministratie
E-mail: ilonevandenberg@onderwijsgroepamersfoort.nl

Rineke Scheepmaker en Ilone van den Berg bemensen samen de afdeling Personeels- en Salarisadministratie. Rineke is verantwoordelijke en aanspreekpunt voor de medewerkers van De Sprong, De Amersfoortse Berg, Vathorst College, Trivium College en 't Atrium. Ilone is dat voor alle Mulock Houwer-vestigingen en het Johan van Oldenbarneveltgymsnasium. Zij hebben het werk zo verdeeld dat zij elkaar te allen tijde kunnen vervangen en medewerkers snel van dienst kunnen zijn. De afdeling personeels- en salarisadministratie zorgt dat dossiers van nieuwe medewerkers compleet zijn. Verder verwerkt de afdeling iedere maand vele mutaties, die onder meer te maken kunnen hebben met wijzigingen in de taakomvang, vervanging en ouderschapsverlof. Daarnaast zorgen ze ervoor dat de salarissen rond de 25ste van de maand worden uitbetaald. Verder kunnen medewerkers bij Rineke en Ilone terecht als het gaat om werkgeversverklaringen, fietsplan, berekeningen ouderschapsverlof en bijvoorbeeld voor het maken van een berekening als een dienstverband wijzigt. •

Rineke en Ilone zijn maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag (Ilone tot 14.00) bereikbaar op het bestuursbureau via bovenstaande e-mailadressen of telefonisch via 033-4701008.

Digitaal personeelsdossier

Nu nog staan er in het kantoor van de personeels- en salarisadministratie kasten met daarin de papieren personeelsdossiers. Naast deze personeelsdossiers liggen op de scholen ook personeelsdossiers. Een deel van de inhoud van deze dossiers overlapt elkaar. Het is duidelijk dat het een stuk efficiënter is om één dossier op één plek te hebben. Daarom wordt de mogelijkheid bekeken om over te gaan naar één digitaal dossier. De afdelingen personeels- en salarisadministratie en P&O bekijken de mogelijkheden om dit digitale dossier inzichtelijk te maken voor werknemers. Als dit gaat gebeuren, zullen hiervoor dezelfde inloggegevens nodig zijn die je gebruikt voor het inzien van de salarisstroom en jaaropgave. Indien je deze gegevens niet meer weet, kun je contact opnemen met de personeels- en salarisadministratie. Die kan je deze gegevens opnieuw verstrekken.

GROOT ONDERZOEK NAAR PROFESSIONALISERING

‘Een mooie aanzet tot een nog veelomvattender plan.’ Zo beziet rector Elly Loman de resultaten van een groot onderzoek waaruit blijkt dat vernieuwende PLEION-scholen, waaronder het Vathorst College, op zelfsturende vaardigheden duidelijk vooruitgang boeken met hun leerlingen. ‘We starten nu met externe partners een nieuw onderzoek naar de professionalisering van docenten.’

Een onderzoek van Kennisnet onder 2600 leerlingen van negen scholen – zeven PLEION (Platform Eigentijds Onderwijs), – en twee reguliere – toonde aan wat Elly Loman eigenlijk al wist. Desalniettemin is ze er blij mee dat nu onomstotelijk is vastgesteld dat leerlingen van vernieuwende scholen hoger scoren op met name de competenties ‘leerstrategieën inzetten’ en ‘samenwerkend leren.’ Dat wil niet zeggen dat hiermee de kous af is. Integendeel. Elly Loman heeft in de herfstvakantie een opleidingsplan voltooid, met daarin de centrale vraag: hoe kunnen docenten de zelfsturende vaardigheden van leerlingen nog beter inzetten? De komende vijf jaar houdt het Vathorst College zich hier samen met enkele externe partners mee bezig.

Beter afstemmen

Elly Loman: ‘De hamvraag is en blijft: wat kun je als docent en als school doen om elke leerling zo optimaal mogelijk te helpen bij het leerproces? Daar valt nog heel veel te winnen. Een klein voorbeeld: zelfsturend leren betekent dat leerlingen zo snel mogelijk goed moeten leren plannen. Onze studievaardigheidstrainingen moeten daar dus op afgestemd zijn. Hoe richt je die dan zo adequaat mogelijk in? De komende vijf jaar gaan we vanuit verschillende disciplines onderzoeken hoe we ons onderwijs op allerlei fronten nog beter kunnen afstemmen op de zelfsturende leerling. De Nieuwste School uit Tilburg is bij ons plan betrokken, Frans Faber en Lia Voerman van Didactisch Coachen helpen met de ontwikkelingspsychologische kant van de zaak, TNO assisteert met het meten van de vaardigheden van de leerlingen, en met uitgeverij Thieme-Meulenhoff ontwikkelen we lesmateriaal.’

Razend interessant

De rector vervolgt: ‘Hoe verleid je elke individuele leerling ertoe om aan het werk te gaan, welke gesprekken ga je als docent aan met een leerling, en welke interventies pleeg je? Die vragen zijn van wezenlijk belang. Onze visie is dat je het meeste leert van af en toe op je gezicht gaan, maar hoeveel vrijheid geef je een leerling, en hoeveel richting? De komende

Naam: Elly Loman
Functie: Rector
School: Vathorst College
E-mail: e.loman@vathorstcollege.nl

vijf jaar willen we ons gezamenlijk buigen over zaken als: hoe flexibel is het puberbrein? Hoe ga je zo goed mogelijk om met het aanbieden van grote hoeveelheden stof? En met huiswerk? Hoe pak je leren plannen zo optimaal mogelijk aan? Wat zegt de literatuur? Wat zijn onze eigen ervaringen? Hoe doen ze het in het buitenland? Wat vinden onze eigen leerlingen eigenlijk? Razend interessant, en dat dus samen met de hierboven genoemde partijen. Dat is nog niet eerder in Nederland op deze manier gedaan.’

Drie doelen

Op basis van alle kennis die wordt opgedaan door dit professionaliseringsonderzoek hoopt Elly Loman de komende vijf jaar op maat gemaakte handelingsplannen voor de leerlingen te kunnen samenstellen. Of andere scholen ook iets hebben aan het professionaliseringsonderzoek voor docenten is voor Elly Loman zonneklaar. ‘Elke school die de visie heeft dat leerlingen autonomie mogen ervaren en hun eigen leerstijl mogen ontwikkelen heeft veel aan dit onderzoek, en moet er zelf ook mee aan de slag. Wij hebben drie grote doelen: persoonsvorming, dat wil zeggen eigenwaarde geven aan elke leerling, ongeacht zijn niveau; vaardigheden aanleren die aansluiten bij de zo snel veranderende wereld; een goed kennisniveau. Dat lijken mij doelen die voor elke school waardevol zijn. Inzetten op professionalisering van die doelen is dus zinvol voor iedereen.’ •

DEZELFDE BAAN, ANDERE LOCATIE

‘Het zijn gewone kinderen, alleen dan wat moeilijker’

Naam: Saskia Bassa
Functie: Locatiedirecteur
In dienst: 1,5 jaar
Locatie: VSO De Sprong, locatie De Lindenhorst*
E-mail: sbassa@desprong.nl

*onderwijs in jeugdzorgplusinstelling Intermetzo, locatie Verlengde Slottlaan

Wat zijn je taken?

‘Als leidinggevende ben ik verantwoordelijk voor de dagelijkse gang van zaken en het primaire proces. Ik geef leiding aan het docententeam en heb mijn verantwoordelijkheden als lid van het managementteam van het speciaal onderwijs. Daarnaast heb ik veel afstemming met de leidinggevende van Intermetzo, dat de woonomgeving van onze leerlingen verzorgt. We zitten in één gebouw en maken onder meer afspraken over gezamenlijke intakes, veiligheid en hoe de voortgang van leerlingen wordt besproken.’

Hoe bevalt je baan?

‘Ik vind het leuk! Het is mooi om samen met een team onderwijs te ontwikkelen. Onze doelgroep spreekt me erg aan. Het zijn gewone kinderen, alleen dan wat moeilijker, en ik wil graag dat ze goed onderwijs krijgen. Soms vraagt dat wel wat van onze creativiteit. Omdat leerlingen in een jeugdzorgplusinstelling komen en gaan, veranderen de klassen soms wekelijks. Daarin vind ik de samenwerking met de instelling ontzettend interessant. Want als het op school niet loopt, loopt het op de leefgroep ook niet, en andersom. We zijn afhankelijk van elkaar.’

Wat vind je een uitdaging?

‘We worden in augustus 2016 overgenomen door Intermetzo. Toch wil ik het onderwijs blijven ontwikkelen en dat kan in deze onzekere situatie soms best een uitdaging zijn. Het is voor mij belangrijk dat dit een goed lopende school is waarin de onderwijskwaliteit hoog is en waar personeel zich gehoord voelt en gefaciliteerd wordt om goed te kunnen werken. De motivatie om door te gaan haal ik uit de overtuiging dat deze jongeren goed onderwijs verdienen. Maar ook uit het feit dat ik zie dat mijn collega's ondanks de omstandigheden vooruit willen. Ik wil graag dat ze in ontwikkeling blijven, zodat ze straks goed kunnen doorstromen.’

Wat leer je van collega's?

‘Ik leer van collega's om door te gaan. Als zij laten zien dat ze vooruit willen, dat ze er elke dag weer staan, dan motiveert mij dat om ervoor te zorgen dat het loopt. Ook leer ik van hen hoe ik breder kan kijken. Vanuit mijn functie is mijn blik gericht op de beleidslijnen. Het docentperspectief is voor mij als leidinggevende waardevol. Ten slotte leer ik veel van het omgaan met veel verschillende mensen in mijn team. Ik sta bewust stil bij hoe ik met collega's en situaties omga en wat daarin handig en minder handig is geweest.’ •

Naam: Chander Bachoe
Functie: Locatiedirecteur
In dienst: 12 jaar
Locatie: VSO De Sprong, locatie Eikenstein*
E-mail: c.bachoe@dji.minjus.nl

*onderwijs in justitiële jeugdinstituut Eikenstein

‘De jongeren die hier zitten doen voortdurend een beroep op je kwaliteiten’

Wat zijn je taken?

‘Ik geef leiding aan het onderwijsteam. Ook heb ik veel overleg met het management van justitiële jeugdinrichting De Heuvelrug, waar onze leerlingen verblijven. Daarnaast ben ik locatiedirecteur van de Rebound-voorziening in Nieuwegein, waar leerlingen uit het voortgezet onderwijs tijdelijk komen als ze uitvallen vanwege gedragsproblemen. Verder ben ik lid van het managementteam van het Speciaal Onderwijs van de Onderwijsgroep Amersfoort. En als locatiedirecteur ben ik afgevaardigde voor de organisatie van de scholen die verbonden zijn aan de jeugdzorgplusinstellingen en justitiële instellingen, meer bekend als Landelijke Taakgroep.’

Hoe bevalt je baan?

‘Het is een complexe en intensieve baan omdat er veel afstemming moet plaatsvinden tussen justitie en onderwijs, en de scholen van herkomst en de ontvangende scholen. Jongeren verblijven op de leefgroepen en volgen onderwijs bij ons. Ze hebben ook andere verplichtingen, zoals therapie, en soms moeten ze naar het parket. Jongeren krijgen na binnenkomst in de justitiële jeugdinrichting een perspectiefplan (PEP), met daarin therapeutische en pedagogische doelen. Wij vullen dat aan met de doelen uit het OPP van het onderwijs. Het mooie aan mijn werk is dat ik nooit een saaie dag heb. De jongeren die hier zitten doen voortdurend een beroep op je kwaliteiten. Als je iets niet kunt, moet je om overeind te blijven in dit werk zorgen dat je het snel ontwikkelt. Ik vind het mooi om te zien hoe docenten continu bezig zijn om maatwerk te leveren. Leuk is ook dat jongeren het hele jaar door examen kunnen doen. We hebben soms midden in het jaar een diploma-uitreiking voor een jongere.’

Wat vind je een uitdaging?

‘Voor mij is de grootste uitdaging om de organisatie tot een soepel geheel te kneden waarin het voor iedereen helder is wat er moet gebeuren. Er zijn zo veel verschillende overlegvormen, en iedereen moet op de hoogte zijn van de laatste ontwikkelingen en afspraken met jongeren en de groepsleiding. Het is belangrijk dat het helder is wie waarvoor verantwoordelijk is. Dan is er nog de complexiteit van de voortdurend wisselende klassen. We hebben jaarlijks 300 leerlingen, en we hebben 54 plaatsen. Eigenlijk komt een klas nooit verder dan de reuringfase, waarin de groep drukdoende is de pikorde te bepalen. Dat vraagt veel van docenten.’

Wat leer je van collega's?

‘Ik heb veel overleg met mijn collega-leidinggevers en daarin leer ik veel over schoolcultuur en beleid. Zij hebben soms bijzondere oplossingen voor bijzondere problemen. Ook maken we dankbaar gebruik van elkaars netwerk.’ •

Naam: Marianne Boersma
Functie: NVO Orthopedagoog-
Generalist
Locatie: Dienst Speciaal Onderwijs*
en Mulock 2000
E-mail: mboersma@mulockhouwer.nl

Naam: Janine Mud
Functie: Docent Nederlands, mentor
Locatie: Mulock 2000
E-mail: jmud@mulock2000.nl

WERKEN met het ontwikkelings- perspectiefplan (OPP)

Op het (V)SO komen leerlingen met verschillende ondersteuningsvragen bij elkaar in de klas. Hoe zorgen de docenten dat leerlingen op cognitief vlak het maximale uit zichzelf kunnen halen én dat ze de juiste begeleiding krijgen op gedragsmatig gebied? Het Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) en de groepsplannen vormen de structuur voor optimale begeleiding.

Met de invoering van Passend Onderwijs worden scholen verplicht om een Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) op te stellen voor leerlingen die extra ondersteuning krijgen. Dat geldt voor zowel (V)SO als VO. Echter, in het (V)SO hebben alle leerlingen extra ondersteuningsbehoeften en dus krijgen ze allemaal een OPP. 'Eerder werd er met handelingsplannen gewerkt,' vertelt Marianne Boersma. 'Daarin werd de problematiek beschreven en op welke manier daarmee omgegaan kon worden. In mijn ervaring werd er in deze plannen vooral ingezoomd op belemmerende factoren en daar werden voor de docent handelingsadviezen aan gekoppeld. Vanuit de Passend Onderwijs-gedachte wordt er in het huidige OPP meer gekeken naar de balans tussen bevorderende en belemmerende factoren en komt de nadruk te liggen op onderwijsbehoeften. Het gaat erom wat de leerling nodig heeft om zo goed mogelijk in het onderwijs te kunnen functioneren. Voor de uitstroombestemming van de leerling was (veel) minder aandacht dan nu in het nieuwe Ontwikkelingsperspectiefplan. Daarin staat duidelijk beschreven wat de te verwachten

uitstroombestemming is en de daarbij behorende leerroute van een leerling. Dat wordt beargumenteerd op basis van gegevens als schooladvies, intelligentie, didactische resultaten en de belemmerende en bevorderende factoren. Als je deze factoren duidelijk hebt vastgesteld, kun je vervolgens de onderwijsbehoeften van de leerling in kaart brengen.'

Weloverwogen starten

Als een leerling op school start wordt er een uitgebreid startformulier opgesteld, waarin een relevante samenvatting van dossierinformatie staat en het voorlopige, te verwachten ontwikkelingsperspectief. Marianne: 'Docenten zijn dan vóór de start van een leerling op de hoogte van relevante achtergrondgegevens, zoals betrokken hulpverlening en de basale onderwijsbehoeften. Zij kunnen dan weloverwogen aan de slag met de leerling. Dan volgt er een observatieperiode van zes weken.' Daarna maakt de gedragswetenschapper van de locatie, eventueel in overleg met de mentor, het OPP voor de leerling. Ouders en leerlingen ondertekenen dat plan. 'Ik vind het OPP en deze werkwijze een goede manier om als professional te blijven onderzoeken of je de goede dingen

'Doen we de goede dingen om deze leerling te ondersteunen?'

OPP in VO

Monique Schouten is zorgcoördinator op het Vathorst College. Ze levert een bijdrage in de werkgroep Onderwijs & Zorg van het Veranderproces (V)SO. Monique vertelt hoe er bij haar op school gewerkt wordt met het OPP: 'In het reguliere voortgezet onderwijs krijgen leerlingen als de basisondersteuning die de school biedt niet voldoende is voor de ondersteuningsvraag van de leerling, ook een OPP. Als zorgcoördinator stel ik samen met de ouders en de leerling een OPP op, waarin de hulpvraag en de belemmerende en bevorderende factoren beschreven staan. Leerlingen zijn mede-eigenaar van hun leerproces. Het OPP stel ik voor een deel zelf op, en ouders en leerlingen kijken mee en vullen aan. Het OPP voor het voortgezet onderwijs is wel een stuk summierder dan dat in het (V)SO. Het doel ervan is om kinderen op school te houden. Er staan richtlijnen in voor de mentoren, de vakdocenten en het onderwijsondersteunend personeel om de leerling adequate begeleiding te kunnen bieden. Als het ondanks de ingezette ondersteuning niet lukt om een leerling binnenboord te houden, moet ik als zorgcoördinator in het OPP aangeven wat er geprobeerd is en waarom dat niet gelukt is. Met deze informatie kan er een toelatingsverklaring tot het speciaal onderwijs aangevraagd worden.' Het format voor het OPP is tot stand gekomen in het Samenwerkingsverband.

doet om een leerling te ondersteunen,' zegt Marianne. 'We moeten dat ook steeds blijven evalueren. Dat gebeurt twee keer per jaar. Docenten hebben hiervoor een evaluatieformulier. Bij het invullen ervan worden zij gecoacht door de gedragswetenschapper. Ook het Zorgteam en de Commissie voor de Begeleiding van een locatie evalueren het OPP regelmatig. 'Gericht op het ontwikkelingsperspectief stellen we onszelf bijvoorbeeld de vragen: waar bevindt de leerling zich op dit moment in de leerroute, gezien de gestelde uitstroombestemming en het gestelde uitstroombestemming? Is de leerling nog op de goede weg? Welke interventies kunnen eventueel extra worden ingezet? En wat doen we als de omstandigheden gaandeweg veranderen?'

Handelingsadvies

Janine Mud staat dagelijks voor een klas met maximaal 15 leerlingen die allemaal zo'n op maat gemaakt OPP hebben. 'Iedere leerling heeft zijn eigen kwaliteiten en leerpunten. Die staan beschreven in het OPP. Er staan ook handelingsadviezen in, waar ik als docent direct mee aan de slag kan.' Janine geeft een voorbeeld: 'In het OPP

beschrijven we de belemmerende en bevorderende factoren van een leerling op zowel sociaal als cognitief gebied. Zo kan een leerling als bevorderende factor hebben dat hij erg gemotiveerd is om te leren, maar als belemmerende factor dat hij snel afgeleid is door rumoer in de klas en zich dan niet meer kan concentreren op zijn schoolwerk. Een handelingsadvies kan zijn dat deze leerling tijdens het zelfstandig werken een concentratiescherm gebruikt.'

Groepsplan

Het OPP vormt tijdens zijn schoolloopbaan de basis voor de begeleiding van de leerling. De vertaling naar de praktijk gebeurt door het opstellen van een groepsplan. Janine stelt die groepsplannen op voor de klassen die zij Nederlands geeft. Dat doet zij samen met de Intern Begeleider. 'Om te kunnen voldoen aan de verschillende onderwijsbehoeften verdeel ik mijn klas in drie groepen: de basisgroep, een intensieve en een gevorderde groep.' Op alle (v)so-scholen wordt gewerkt met het directe instructiemodel, waarin voldoende ruimte is om alle leerlingen op niveau te kunnen begeleiden. Janine vervolgt: 'Mijn les-

opbouw bestaat standaard uit een korte terugblik naar de vorige les, instructie van de lesstof, het doornemen van de opdrachten, de zelfstandige verwerking en een korte evaluatie aan het eind van de les. De leerlingen van de basisgroep volgen de uitleg samen met de intensieve groep, terwijl in sommige gevallen de gevorderde groep na een korte instructie al zelfstandig aan de slag gaat. Als ook de basisgroep met de opdracht bezig is, kan ik aan de slag met het geven van extra uitleg aan de intensieve groep. Het kan zijn dat een leerling op deze manier nog niet voldoende begeleiding krijgt. Dan zijn er mogelijkheden om bijvoorbeeld RT aan te vragen.'

Inzichtformulier

Naast het gewone groepsplan is er ook een vakoverstijgend groepsplan. Dit groepsplan is er voor iedere klas. In dit groepsplan staan doelen over 'leren leren' en het leren werken met een agenda. Ook de schoolregels vormen een belangrijke basis door de schooldag heen. 'Een van onze schoolregels is: "Ik sta open voor de les". Als een leerling zich niet openstelt voor de les, attendeer ik hem of haar hierop. Als het na twee waarschuwingen nog niet lukt, vraag ik de leerling naar de achterwacht** te gaan. Daar vult hij/zij een inzichtformulier in. De leerling kan dan in een rustige situatie terugkijken op zijn handelen. Vervolgens ga ik hierover in gesprek met de leerling. Deze manier van werken geeft leerlingen meer inzicht in hun eigen gedrag en de consequentie van hun handelen. Het is een continu evalueren en wat een leerling daaruit kan leren voor zijn of haar toekomst op het reguliere vervolgonderwijs.' Marianne sluit af: 'En het OPP ondersteunt daar in belangrijke mate in, want we houden tijdens het hele onderwijsproces scherp in het vizier waar een leerling naartoe werkt.' •

* De Dienst Speciaal Onderwijs is gestart als pilot onder de naam Centrale Commissie voor de Begeleiding. De Dienst SO verzorgt het aanmeldtraject van leerlingen op vier locaties van het (v)so. Vanaf het schooljaar 2015-2016 zal de Dienst dit voor alle (v)so locaties gaan doen.

**Een docent of medewerker die op dat moment geen lesgeeft en leerlingen opvangt die de les uitgesteld zijn.

Een uitdaging

Naam: Stephanie Hayder
Klas: Roostermaker
School: Vathorst College
E-mail: s.hayder@vathorstcollege.nl

Waar loop je tegenaan in je werk?

'Omdat onze school de laatste jaren zo gegroeid is, is het maken van een sluitend rooster steeds complexer geworden. Om tussenuren te voorkomen en de urennorm te halen hebben we keuzewerktijduren, de zogenaamde Vathorsturen, in het leven geroepen. Leerlingen plannen per halfjaar zelf hun Vathorsturen in, totdat ze in totaal op 36 lesuren uitkomen. Ze gaan tijdens zo'n uur aan de slag in een leerhuis. Ze werken zelfstandig, of ze gebruiken de tijd om extra vragen te stellen aan de docenten die op dat moment aanwezig zijn in het leerhuis. Mijn grootste uitdaging is momenteel om die uren in het rooster op te nemen. De klassen zitten voller en er moeten docenten beschikbaar zijn. De verschillende vakkenpakketten in de bovenbouw maken het nog eens extra ingewikkeld. Nu we aan onze maximale capaciteit zitten (921 leerlingen) zijn de leerhuizen vaak vol met vier klassen en dan kunnen er dus geen keuzewerktijdlerlingen meer bij. Vorig jaar had ik een goed systeem, maar dat past met het huidige leerlingaantal niet meer.'

Hoe los je dat op?

'Het is een enorme puzzel, waarbij ik steeds op zoek ga naar nieuwe mogelijkheden. Ik heb veel contact met bedrijven van roostersystemen, maar ik ontdek dat roosterprogrammamakers nog niet goed voorbereid zijn op scholen die met leerhuizen werken. Eén van die bedrijven heeft aangegeven ons niet te kunnen helpen. Een andere leverancier denkt goed met ons mee om een oplossing te vinden. Het is een continu uitwisselen van ideeën en mogelijkheden, alternatieven zoeken en testen hoe het werkt.'

Wat leer je daarvan?

'Ik leer ervan dat ik hulp moet vragen bij de experts van de roosterprogramma's. Zij kennen alle hoeken en gaten van hun systemen. Hierdoor leer ik ontzettend veel over de inzet van de roostersystemen. Ik blijf het wel lastig vinden dat ik in zo'n driehoek zit: voor leerlingen wil je zo efficiënt mogelijke roosters maken. En teamleiders hebben onderwijskundige ideeën waar ik graag aan tegemoet wil komen, maar als de roosterprogramma's het niet aankunnen, moet je concessies doen. Dat is soms zo jammer van die mooie ideeën. Het enige wat ik kan doen is ontzettend flexibel zijn, blijven puzzelen, continu schakelen, en reflecteren om tot een goede oplossing te kunnen komen.'